

Flere insekter i landskabet

Anne Eskildsen (PhD)

Specialkonsulent i SEGES Natur

SEGES

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Ny forskning viser, at insekt-biomassen er gået tilbage med 75% siden 1992

Foto: Anne Eskildsen, Michael Straarup Nielsen, Jakob Boll Overgaard

Kilde: Hallman et al 2018

**Historien om insekternes tilbagegang har fået ekstremt stor
bevågenhed i medierne og skabt bekymring i befolkningen**

SEGES

Foto: Jakob Boll Overgaard

Bestøverne er vigtige for os – og for naturen

- Bidrager til en rig, spændende og levende natur
- Er med til at sikre en højere biodiversitet
- Forbedrer udbytte og kvalitet i landbrug og frugtavl
- Vilde bier er bedre bestøvere end honningbier!

Hvad truer insekterne?

#1 Tab af levesteder

#2 Gødning/pesticider

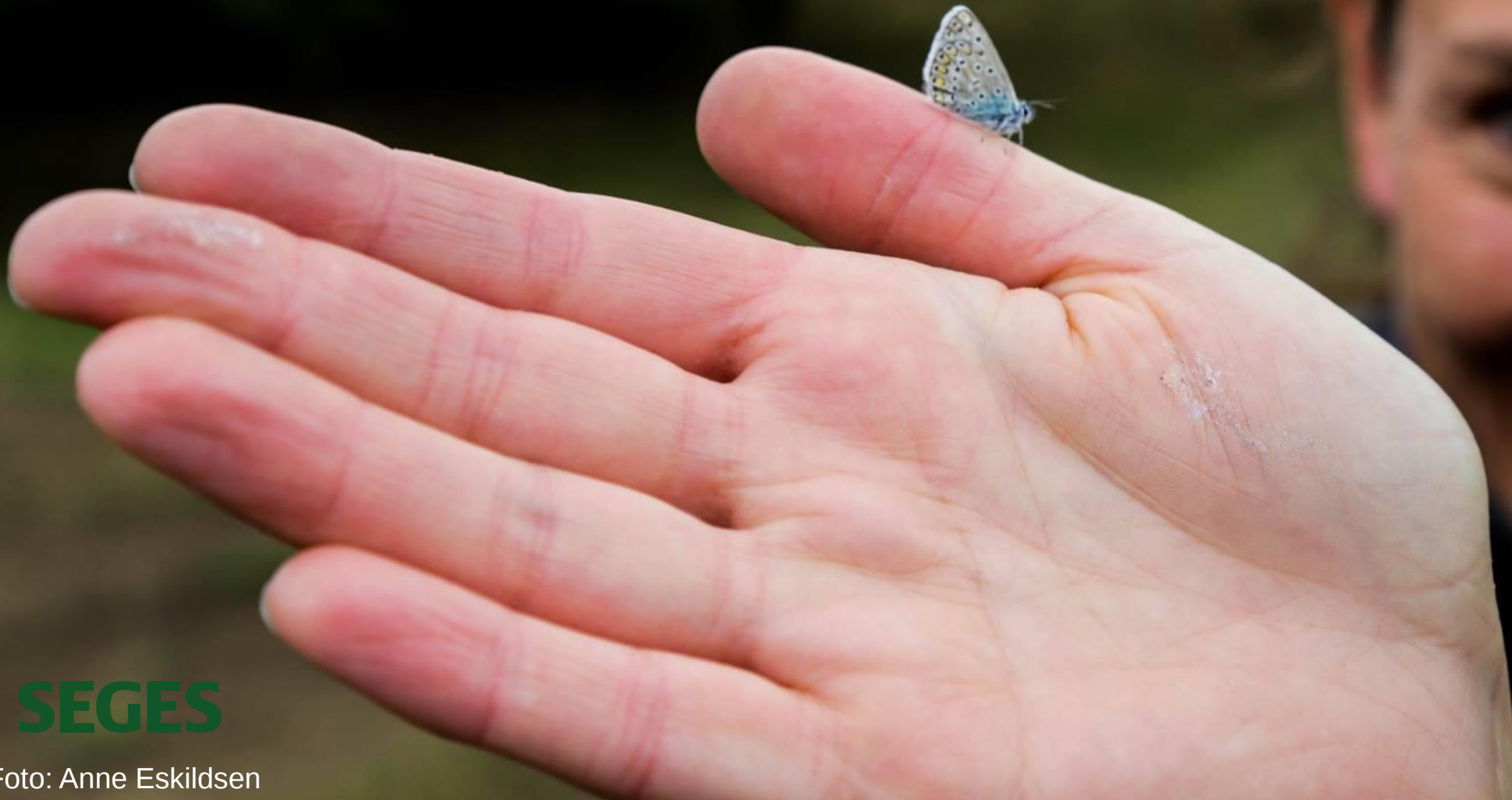
#3 Invasive arter

#4 Klimaforandringer

Landbruget får en stor del af skylden – men kan også være en del af løsningen!

SEGES

Foto: Anne Eskildsen

Insekterne er 'hjørnестenen' i mange fødekæder. Tiltag, der hjælper insekterne vil derfor også gavne mange andre dyr og planter

SEGES

Foto: Michael Strarup Nielsen

I projektet *Flere insekter i landskabet* finder vi løsninger til, hvordan landmanden kan hjælpe med at vende insekternes tilbagegang, under hensyntagen til både produktion, økonomi og natur

SEGES

Foto: Anne Eskildsen

3x3 anbefalinger til flere insekter

SEGES

Foto: Anne Eskildsen

- **Bevar eksisterende naturarealer**
 - Fx overdrev, eng, hede, mose eller skov
 - Tommelfingerregel: Jo længere tid arealerne har være udenfor dyrkning, jo højere naturværdi
 - Overvej om der er mulighed for græsning
- **Pas på småbiotoperne**
 - Fx vej- og markkanter, levende hegn og vandhuller
 - Bevar blomstrende buske, gamle/døde træer og fugtige lavninger
 - Undgå at slå vegetationen i maj-august, hvor blomstringen er på sit højeste
 - Placér en udyrket buffer mellem småbiotopen og marken, så den beskyttes mod gødning og pesticider
- **Tag ukurante arealer ud af dyrkningen**
 - Dette har dog lavere prioritet end 1 og 2
 - Særligt tørre/sandede jorde, eller arealer, der ligger op ad eksisterende natur, har stort naturpotentiale
 - Undgå udsåning – lad den naturlige flora komme af sig selv

Sprøjtepraksis

- **Brug afdriftsreducerende teknik**

- Benyt altid 90 procent afdriftsreducerende sprøjteteknik
- Sænk bommen til maksimalt 50 centimeter
- Kør langsomt og helst i medvind
- Samme sprøjteteknik bruge langs vandløb, søer og §-3 natur, når du vil nedsætte sprøjteafstanden ved udbringning af midler med afstandskrav

- **Luk de yderste dyser**

- Undgå sprøjtning af vej- og markkanter. Ved at passe på markkanternes vilde planter giver du bedre betingelser for de vilde insekter, samtidig med at pladsen tages fra de uønskede ukrudtsarter.
- Luk de yderste dyser, når du bruger skadedyrsmidler

- **Kend bekæmpelsestærsklerne**

- Bekæmp kun skadedyr, når bekæmpelsestærsklerne er overskredet.
- Brug så vidt muligt specifikke skadedyrsmidler som Pirimor eller evt. Mavrik Vita mod bladlus

Økonomi

- **Overvej at udtage urentable jorde i marken. Prioritér at udtage jordstykker der:**
 - Giver lavt udbytte
 - Ligger i kant af marken
 - Ligger op ad eksisterende natur, fx levende hegn, søer eller gravhøje
 - Reducerer kiler og overlap på det dyrkede areal
- **Brug dit udbyttekort som redskab**
 - Udbyttekort fra mejetærskeren – eller dine egne erfaringer - vil være et godt redskab til at finde områder, som ikke giver et positivt dækningsbidrag.
- **Arealer med lav dyrkningsværdi har størst naturpotentiale**
 - Når de rigtige jorde udtages, kan der ofte opnås synergier mellem økonomi og natur. Typisk er det de jorde, der har den laveste dyrkningsværdi, der har størst potentiale til at udvikle sig til ny natur.

Hvad skal du være opmærksom på ved permanent udtagning af jord til naturformål

- Søg permanent genopdyrkningsret hvis du ikke ønsker, at arealet udvikler sig til §3
- Husk at holde arealer lysåbne, hvis du vil fastholde støtte. Hvis du vil tillade etablering af skov, skal dette anmeldes (herunder også selvsåning).
- Skemaer til begge anmeldelser kan findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Hvad med blomsterbrak, blomsterstriber etc?

Blomsterbrak, MFO-brak og blomsterstriber er ikke gode levesteder, og har derfor alle meget begrænset værdi for insekterne.

Du kan dog optimere deres virkning ved:

1. At sikre så lang en kontinuitet som muligt. Slåningsbrak > 1-årig blomsterbrak. Omlæg i en rotationsordning, så en del af brakken altid går fri for pløjning.
2. At placere insektvenlige tiltag tæt på eksisterende natur – på denne måde fungerer de som et supplement til permanente levesteder og giver samtidig en buffer-effekt mod gødning/pesticider

1 **Bevar og pas på småbiotoperne** i agerlandet – markveje, diger, markskel, læhegn, remiser, grøftekanter og vejrabatter kan være gode levesteder for bierne

2 **Udtag arealer permanent til natur** i forlængelse af eksisterende naturarealer, fx ukurante hjørner af marken. Gerne soleksponeret og på tør og sandet jord

3 **Slå ikke vejrabatter, grøfter, markskel og brak- eller græsarealer** når blomsterne blomstrer. Vær dog opmærksom på slåningsfrier i landbrugsordninger

4 **Sørg for, at der ikke sker spild og afdrift** til naturområder og småbiotoper, når du gødske og sprøjter – fx ved at holde afstand

5 **Pas på og plej eksisterende naturarealer** såsom overdrev, enge og heder med ekstensiv græsning eller høslæt, så der er blomster igennem hele sæsonen

Det kan du gøre
10 bivenlige
anbefalinger

Her er 10 anbefalinger til tiltag, som kan skabe flere levesteder og føde til bierne i landskabet. Hver anbefaling er værdisat med humlebier, hvor antallet af humlebier viser, hvor stor effekt tiltaget har – 10 humlebier er bedst, men alle anbefalingerne kan gøre en positiv forskel. Vælg de tiltag, som passer på din ejendom og i din drift.

Læs mere på lf.dk/bi

6 **Bevar de gamle træer** i læhegn, markskel og andre steder på din ejendom

7 **Lav blomsterstriber** eller blomsterbrak på din omdriftsjord – lad dem gerne ligge flere år og omlæg etapevis, så du undgår at pløje hele striben op på én gang

8 **Etabler naturlige "bihoteller"** – udlæg fx bunker med grene eller sten eller læg en halmballe til henfald i læhegnet

9 **Efterlad dødt ved** og lad fx grene og kvas ligge i læhegn eller andre småbiotoper efter beskæring

10 **Plant** hjemmehørende hvidblomstrende buske og træer i læhegn og remiser

Spørgsmål?

SEGES

Foto: Anne Eskildsen

